

APLICAREA PEDEPSEI LA ÎNCHEIEREA ACORDULUI DE RECUNOAȘTERE A VINOVĂȚIEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Gheorghe SULT, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat

(ORCID: 0000-0002-5993-8250)

APPLICATION OF THE PENALTY TO THE CONCLUSION OF THE CRIMINAL RECOGNITION AGREEMENT IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

The purpose of this paper is to contribute to the correct interpretation and application of the provisions of Article 80 of the Penal Code of the R. Moldova by the law enforcement bodies as well as to the elucidation of the essence of the institution of the agreement on the recognition of guilt and its effects both for justice and for offender. The academic novelty of the work is determined in particular by the novelty and importance of the institution of the agreement on the recognition of guilt. This paper attempts to answer to some of the issues that might arise in the application of the institution of the agreement on the recognition of guilt, as well as the application of the punishment in case of the conclusion of the agreement on the recognition of guilt. The applicative value of the paper is, in its turn, to explain all the important aspects of the subject in the analysis, the interpretation of the appropriate legal norms, the analysis of the law, which is to identify the solutions and to contribute to the interpretation and application of the analyzed norm in a correct manner, without causing legal errors in the application of those rules.

Keywords: court, offense, criminal trial, prosecutor, court, agreement on the recognition of guilt

Scopul acestei lucrări este contribuirea la interpretarea și aplicarea corectă a prevederilor art. 80 din Codul Penal al R. Moldova de către organele de aplicare a normelor de drept, cât și la elucidarea atât a esenței instituției acordului de recunoaștere a vinovăției, cât și a efectelor acestuia pentru justiție, și pentru infractor. Noutatea științifică a lucrării este determinată î de noutatea și importanța instituției acordului de recunoaștere a vinovăției. În studiul efectuat au fost sintetizate cele mai recente opinii și concepții expuse în doctrină. În lucrarea respectivă s-a încercat să se dea răspuns la unele din problemele ce ar putea apărea la aplicarea instituției acordului de recunoaștere a vinovăției, precum și la aplicarea pedepsei în cadrul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției. Valoarea aplicativă a lucrării, la rândul său, constă în explicarea tuturor aspectelor esențiale aferente subiectului în analiză, interpretarea normelor legale corespunzătoare, analiza științei dreptului, fapt care urmează să stabilească soluțiile și să contribuie la interpretarea și aplicarea normei analizate într-un mod corect, fără a genera erori judiciare în aplicarea normelor date.

Cuvinte cheie: instanța de judecată, procuror în fracțiune, proces penal, acord de recunoaștere a vinovăției.

Introducere. În contextul politicii penale promovate de Republica Moldova, fenomenul criminalității, evaluat în diverse forme, a atins practic toate straturile societății, destabilizând întregul sistem de valori, fapt care s-a reflectat afectiv asupra vieții sociale și chiar asupra întregii ordini de drept a statului. Protejarea intereselor persoanelor este de neconceput fără existența unui cadru juridic corespunzător pentru asigurarea protecției acestora și a unei politici penale ferme a statului îndreptate spre dezrădăcinarea fenomenului infracțional. Privită din această perspectivă, instituția pedepsei penale aplicate infractorului ocupă un loc aparte în ceea ce determină analiza gradelor și condițiilor de reeducare a subiecților infracțiunilor, ca și element nemijlocit în lupta contra criminalității. În acest context, este importantă relevarea circumstanțelor atenuante și agravante, a motivelor ce au stat la baza infracțiunii, analiza personalității infractorului, evaluarea gradului prejudiciabil al faptei infracționale săvârșite. Așadar, actualitatea temei investigate este determinată de necesitatea perfecționării permanente a cadrului normativ vizând aprecierea juridică a faptelor infracționale, în special prin prisma gradului prejudiciabil ale acestora, luându-se în calcul noile tendințe dictate de politica penală internațională și experiența de contracarare a criminalității în altor state.

Necesitatea studiului științific realizat este determinată de ineficiența sistemului execuțional penal, care este caracterizată prin anumite lacune față de compartimentul executării diferențiale a pedepsei penale în raport cu motivele și scopurile urmărite de infractor la realizarea actului infracțional. În calitate de categorie aparte de circumstanțe cu caracter atenuant poate fi relatată și recunoașterea vinovăției în cadrul urmăririi penale sau investigațiilor judiciare.

Cu toate că aceasta nu este expres prevăzută în lista de circumstanțe atenuante din Partea Generală a Codului penal al Republicii Moldova, aceasta reprezintă o asemenea circumstanță datorită faptului că, pe de o parte, reprezintă un semn al autoevaluării și autocondamnării sale de către infractor nemijlocit, iar pe de altă parte, implică un efort relativ redus din partea autorităților abilitate ale statului în sensul investigației și acumulării probelor suplimentare referitor la vinovăția infractorului. Astfel, prezenta lucrare urmează să faciliteze procesul de interpretare a normelor de drept penal împreună cu cele de drept procesual penal, bunăoară și să contribuie la individualizarea pedepsei și la aplicarea corectă a sancțiunilor penale în cazurile de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției.

Metodologia abordării. La atingerea scopului și obiectivelor propuse, la elaborarea lucrării vom recurge la metoda cercetării subiectului lucrării prin intermediul legislației Republicii Moldova (RM), precum și la analiza opiniilor științifice oferite publicului larg, prin publicare pe pagini web sau pe suport de hârtie sub formă de manuale, articole, note explicative.

Importanța practică a acestei lucrări constă în faptul că ideile și concluziile formulate în aceasta lucrare pot fi utilizate la interpretarea corectă al art.80 din Codul penal al Republicii Moldova (CP al RM), ele pot înlătura unele neclarități apărute în procesul de aplicare a acestor norme penale în practică, precum și pot contribui la

înțelegerea eficientă a literaturii științifice de specialitate, pot exclude unele interpretări contradictorii sau eronate, etc.

În contextul subiectului lucrării, încheierea acordului își are efectele sale pentru învinuit sau inculpat sub forma reducerii pedepsei aplicabile pentru fapta incriminată de o normă concretă din Partea Specială a Codului penal al RM.

Deci, referitor la acest fapt, legea penală națională conține doar următoarea prevedere: „în cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, iar instanța de judecată acceptă acest acord, pedeapsa pentru infracțiunea imputată se reduce cu o treime din pedeapsa maximă prevăzută pentru această infracțiune“.

Norma juridico-penală citată este stipulată în art.80 CP al RM, făcând parte din Capitolul VIII al Codului intitulat „Individualizarea pedepselor“. Acest fapt semnifică că aplicarea pedepsei reduse în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției reprezintă una din consecințele individualizării pedepsei.

Deci, referindu-ne la cercul de subiecți față de care este aplicabilă prevederea art.80 CP al RM, este necesar de menționat că acesta este unul limitat, norma nefiind una de aplicabilitate generală pentru persoanele care au comis fapte interzise de legea penală.

Art. 80 CP al RM este aplicabil exclusiv în cazul în care învinuitul/inculpatul a comis o infracțiune ușoară, mai puțin gravă sau gravă.

Deci, norma menționată permite reducerea pedepsei în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei comise, pentru următoarele fapte:

- infracțiuni ușoare — faptele pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de până la 2 ani inclusiv.
- infracțiuni mai puțin grave — faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv.
- infracțiuni grave — faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 12 ani inclusiv¹.

Drept consecință, deducem că față de persoanele care au comis infracțiuni care se sancționează cu pedeapsa închisorii al cărei maxim depășește 12 ani (infracțiuni deosebit de grave), precum și față de cele pentru care se aplică pedeapsa de detențiune pe viață (infracțiuni excepțional de grave), norma art.80 CP al RM nu se aplică.

Dacă instanța are în procedura sa mai multe cauze penale în privința mai multor persoane, dintre care, în unele au fost încheiate acorduri de recunoaștere a vinovăției, iar în altele nu se recomandă să se discute posibilitatea conexării lor într-o singură procedură și examinării lor în procedură specială sau, respectiv, generală, pentru a se exclude pronunțarea mai multor sentințe, care ar putea duce la înrăutățirea situației inculpatului.

Luând în considerare faptul că instanța de judecată poate considera drept circumstanțe atenuante și alte circumstanțe, neprevăzute la art.76 alin.(1) CP al RM².

1 Codul Penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002. In: Monitorul Oficial nr.72-74 din 14.04.2009

2 Ibidem

Curtea Supremă de Justiție recomandă instanțelor inferioare ca prezența acordului de recunoaștere a vinovăției să fie considerată ca și circumstanță atenuantă³.

Instanța supremă susține că la aplicarea art.80 CP al RM, în cazul în care instanța acceptă acordul de recunoaștere a vinovăției și pedeapsa pentru infracțiunea imputată se reduce cu o treime din pedeapsa maximă prevăzută pentru această infracțiune, însă legea nu interzice aplicarea concomitentă și a prevederilor art.79 și art.90 CP al RM⁴. Deci, dacă în cadrul procesului de individualizare a pedepsei, instanța constată existența unor asemenea circumstanțe excepționale care ar justifica aplicarea concomitent al art.79 și art.80 CP al RM, instanța le poate aplica fără îndoială.

În legea penală individualizarea pedepsei, ce urmează a fi stabilită pentru persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii, este îndreptată spre atingerea scopurilor pedepsei, și anume: restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților (art.61 CP al RM). Criteriile generale de individualizare a pedepsei, în acest sens, stabilesc regulile de care trebuie să se conducă instanța de judecată la aplicarea acesteia și prescriu a stabili persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială CP al RM.

Prin derogare, în cazul prezenței anumitor circumstanțe excepționale, sau a unui cumul de asemenea circumstanțe, care micșorează considerabil pericolul social al faptei sau al persoanei infractorului, pedeapsa prevăzută de sancțiunea normei Părții speciale CP al RM, mai concret, categoria sau mărimea acesteia, poate deveni mult prea severă și, respectiv, să nu corespundă cerințelor echității, adică cerințelor pedepsei echitabile. În asemenea cazuri, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă mai blândă decât cea stipulată de lege pentru infracțiunea respectivă.

Deci, aplicarea de către instanța de judecată a pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de sancțiunea normei legii penale, pentru comiterea unei infracțiuni concrete, este un mijloc acordat instanței de judecată pentru o individualizare maximă a pedepsei penale.

În opinia unor autori⁵, această prevedere a legii constituie o abatere, o derogare de la criteriile generale de individualizare a pedepsei, și anume, de la acea regulă, că persoanei vinovate de comiterea unei infracțiuni, i se aplică o pedeapsă, în limitele fixate în Partea specială a CP al RM, și este stabilită pentru acele cazuri, când aplicarea chiar și a unei pedepse minimale în limitele stabilite de lege, este prea aspră și vădit neechitabilă. Drept urmare, norma prevăzută la art.79 CP al RM întrunește cerințele criteriului general de individualizare a pedepsei privind pedeapsa echitabilă.

În acest context din conținutul normei date conchidem că o condiție necesară pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, conform regulilor

3 Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova privind judecarea cauzelor penale în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției nr.6 din 24.12.2017/ http://iurisprudenta.csj.md/search_hot_exnl.php?id=28 (accesat 5.09.2021)

4 Ibidem

5 Păvăleanu V. Drept procesual penal. Partea generală. București. 2001

prevăzute în aceeași normă, constituie prezența în cauza penală a circumstanțelor excepționale. Însă legislatorul nu ne explică noțiunea de „circumstanțe excepționale“, stabilirea și aprecierea acestora, lăsând pe seama instanței de judecată. Legea nu include o listă în care să fie enumerate circumstanțele excepționale, limitându-se doar la o formulare generală „circumstanțe excepționale ale cauzei“, menționând, doar că acestea trebuie să micșoreze esențial gravitatea faptei și consecințele ei și leagă circumstanțele excepționale menționate în norma cercetată, de așa factori, cum sunt: scopul și motivele faptei; rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii: „comportarea vinovatului în timpul și după consumarea infracțiunii“; contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia; alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei.

Actuala redacție a art.79 CP al RM include doar o singură circumstanță concretă, care în mod obligatoriu, indiferent de categoria infracțiunii comise, se consideră circumstanță excepțională, și anume — minoratul persoanei care a săvârșii infracțiunea.

În teoria dreptului penal, la fel, nu există o opinie unică ce ține de noțiunea de „excepționalitate“ a circumstanțelor, cât și de „circumstanțe excepționale“, adică nu există o opinie unică referitor la faptul care circumstanțe urmează a fi considerate ca fiind excepționale, în cazul aplicării unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege.

Deci, savantul autohton S. Botnaru, A. Șavga, V. Grosu, M. Grama menționează că prin „circumstanțe excepționale ale cauzei“ poate fi considerată excepțională atât o circumstanță atenuantă, cât și o totalitate de asemenea circumstanțe⁶, însă această situație a fost actuală până la 24.05.2009, când a intrat în vigoare Legea Parlamentului RM nr.277 din 18.12.2008 pentru modificarea și completarea CP al RM, prin care a fost exclus alin.(2) din art.79 CP al RM.

Savantul autohton I. Macari susținea, că prin circumstanțe excepționale ale cauzei trebuie de înțeles nu pur și simplu o oarecare circumstanță ce atenuază răspunderea penală, dar o totalitate de asemenea circumstanțe. Acestea pot fi indicate ori nu la art.76 CP al RM. Important este ca circumstanța sau grupa de circumstanțe atenuante, să reflecte, toate împreună, un grad mai redus de pericol social al faptei concrete și al făptuitorului în comparație cu alte infracțiuni de același lip⁷. În opinia savantului S. Veliev, prin „circumstanțe excepționale“, trebuie înțelese așa circumstanțe ale cauzei, în virtutea cărora, un anumit caz concret iese din afara limitelor cazurilor obișnuite de acest gen⁸.

Astfel, analizând mai multe opinii ale diferiților savanți, ajungem la concluzia că majoritatea autorilor evidențiază că una din trăsăturile caracteristice distinctive ale circumstanțelor, ce urmează a fi recunoscute drept circumstanțe excepționale în sensul art.79 CP al RM este anume acel fapt, că într-un caz concret, se consideră excepțională o circumstanță, sau o totalitate de circumstanțe, dacă aceasta/acestea micșorează esențial gradul de pericol social al infracțiunii concrete comise și a per-

6 Botnaru S., Șavga A., Grosu V., Grama M. Drept penal. Partea Generală. Chișinău: Cartier. 2005

7 Macari I. Dreptul penal al Republicii Moldova. Partea generală. Chișinău: CE USM, 2002

8 Велиев С., Принципы назначения наказания. С-Петербург: Юридический центр пресс. 2004

soanei vinovatului, anume în comparație cu alte cazuri de comitere a infracțiunilor de același gen.

Unii autori⁹ nu sunt de acord cu aceasta, motivând prin faptul, că potrivit art.325 Codului procesual penal al RM, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, în același timp, conform art.384 alin.(4) CPP al RM¹⁰ instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința judiciară respectivă și nu pe probele care au fost cercetate în alte ședințe judiciare, examinate în baza altor învinuiri. Deci, nu putem compara influența circumstanțelor într-o cauză penală, cu influența lor pe altă cauză penală. Din aceste motive, instanța de judecată la aplicarea pedepsei, inclusiv în baza art.79 CP al RM când apreciază faptul dacă o circumstanță sau alta, fie o totalitate de circumstanțe, sunt excepționale, nu are dreptul să compare circumstanțele de pe cauza penală pe care o examinează, cu circumstanțele de pe alte cauze penale de comitere a infracțiunilor de același gen. În același timp, pentru ca prevederile unei norme de drept să fie aplicabile, sau propunerile făcute într-o lucrare științifică să poarte un caracter aplicativ, este necesar ca aceste prevederi sau propuneri să fie realizabile în practica judiciară.

Deci, este greu de închipuit, cum un judecător ar putea să dea apreciere anumitor circumstanțe ca fiind excepționale, comparându-le cu aceleași circumstanțe care sunt prezente pe un alt caz penal de învinuire a unei alte persoane în săvârșirea unei infracțiuni de același gen și cum judecătorul să motiveze această comparație în sentință. Din acest motiv, în opinia noastră, noțiunile date de autorii menționați mai sus, ce definesc „circumstanțe excepționale“, în partea comparării acestora cu alte cazuri de același gen, nu pot fi utilizate de către instanțele de judecată la aplicarea pedepsei.

În doctrina dreptului penal, cât și în practica judiciară, se duc discuții privind înțelegerea naturii circumstanțelor excepționale, care permit instanței de a aplica o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege în literatura de specialitate fiind recunoscute ca excepționale diferite categorii de circumstanțe. Deci, unii autori considerau că în calitate de circumstanțe excepționale pot fi recunoscute doar circumstanțe atenuante deosebite care nu sunt incluse în lista circumstanțelor atenuante prevăzute de legea penală¹¹. Alți autori consideră că, pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, nu este necesar de stabilit anumite circumstanțe atenuante deosebite și că pot fi recunoscute drept excepționale circumstanțele atenuante atât enumerate în lege, cât și circumstanțele neincluse în această listă legală, însă care sunt recunoscute ca atenuând pedeapsa de către instanța de judecată¹². Esențial este ca circumstanțele atenuante să atribuie cauzei penale așa particularități și trăsături,

9 Păvăleanu V., Drept procesual penal. Partea generală. București, 2001

10 Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14.03.2003. In: Monitorul Oficial Nr. 248-251 din 05-11-2013

11 Радченко В. , Уголовный процесс, Москва, 2003

12 Велиев С., Принципы назначения наказания. С-Петербург: Юридический центр прес. 2004

care vorbesc despre faptul că infracțiunea concretă se deosebește de alte infracțiuni tipice de acest gen.

Practica judiciară din ultimele decenii a susținut anume această ultimă opinie, și la aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, ținând cont atât de circumstanțele atenuante prevăzute de lege, cât și de circumstanțele atenuante ce nu sunt stabilite în lista legală.

Studiind practica judiciară din RM, s-a constatat că instanțele judecătorești, aproape în toate cazurile, pun la baza aplicării art.79 CP al RM, așa circumstanțe cum ar fi de exemplu: vârsta tânără sau înaintată, lipsa antecedentelor penale, caracteristica pozitivă de la locul de muncă și/sau de trai, tragerea pentru prima dată la răspundere penală, recunoașterea vinovăției, căința sinceră de cele comise, recuperarea benevolă a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, starea și condițiile de viață a familiei inculpatului, prezența copiilor minori sau a persoanelor incapabile la întreținere, pericolul social al faptei comise, categoria infracțiunii comise, participarea la Marele Război pentru Apărarea Patriei, la războiul din Afganistan, sau la conflictul armat din Transnistria pentru apărarea integrității teritoriale a RM, împăcarea cu partea vătămată sau lipsa pretențiilor din partea victimei și/ sau a părții vătămate¹³.

Totodată, la baza aplicării a așa instituții ale dreptului penal, cum sunt liberarea de răspundere penală și liberarea de pedeapsă penală, instanțele judecătorești iau în considerație, în principiu, aceleași circumstanțe menționate mai sus și care, în esență, pe cazurile concrete respective, au aceeași valoare.

Pornind de la aceste constatări, putem opina că nu există o circumstanță — regulă generală, de la care să existe o excepție — circumstanța excepțională, adică o circumstanță ce ar constitui o abatere de la regula generală sau de la norma generală.

Totodată, la art.75 CP al RM legea penală prevede limitele generale ale aplicării pedepsei penale. În special este prevăzut că „persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod”¹⁴. În același timp, legislatorul ține seama de faptul că, de regulă, la comiterea infracțiunii participă o singură persoană, persoana comite o singură infracțiune, persoana comite o infracțiune consumată, categoria și cunștumul pedepsei-tip stabilite de legislator în Partea specială CP al RM corespunde pericolului social al infracțiunii-tip. Însă, cu toate acestea, la art.79-80 CP al RM, legislatorul a prevăzut și anumite situații, circumstanțe, condiții, în care pedeapsa penală urmează a fi aplicată într-un mod diferit, decât cel prevăzut de art.75 alin. (1) CP al RM. Deci, în opinia lansată în teoria dreptului penal, aceste metode de aplicare a pedepsei penale constituie niște excepții de la regula generală, menționată în art.75 alin.(1) CP al RM.

13 Păvăleanu V. Drept procesual penal. Partea generală. București. 2001

14 Codul Penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002. In: Monitorul Oficial nr.72-74 din 14.04.2009

În art.79 CP al RM, legiuitorul prevede trei modalități de aplicare a pedepsei, și anume: aplicarea unei pedepse sub limita minimă, stabilită de legea penală pentru infracțiunea respectivă; aplicarea unei pedepse mai blânde, de altă categorie; posibilitatea instanței de neaplicare a pedepsei complementare obligatorii¹⁵.

Din acest motiv, în cazul aplicării pedepsei conform regulilor prevăzute la art.79 CP al RM, nu este corect să vorbim despre prezența anumitor circumstanțe excepționale. În acest sens, putem vorbi doar despre gradul diferit de influență a circumstanțelor atenuante. În cauze penale diferite, pot să fie prezente aceleași circumstanțe atenuante, însă gradul influenței lor în sensul reducerii pericolului social este diferit de la caz la caz. În cazul când anumite circumstanțe atenuante micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, sau denotă despre contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, atunci este temei de aplicare al art.79 CP al RM. Însă în cazurile când circumstanțele atenuante prezente în cauza penală concretă nu micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, fie nu denotă despre contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, atunci în asemenea caz circumstanțele atenuante au ca efect doar atenuarea pedepsei penale în limitele prevăzute de sancțiunea normei Părții speciale din Codul Penal, ce stabilește pedeapsa pentru infracțiunea respectivă.

În acest context, s-a propus să fie exclusă din art.79 alin.(1) CP al RM noțiunea de „circumstanțe excepționale ale cauzei“, și anume, adjectivul „excepțională“, fiindcă la aplicarea pedepsei se ia în considerație nu însăși circumstanța ca atare, ci trebuie să fie luat în considerație gradul diferit al influenței al unui sau altui factor în cazul infracțiunii concrete. În același timp, se susține că nu este excepțională însăși circumstanța, ce stă la baza aplicării pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, ci este excepțional anume modul de aplicare a pedepsei în comport cu regula generală de aplicare a pedepsei, stabilită la art.75 alin.(1) CP al RM¹⁶.

În opinia noastră, propunerea dată nu poate fi luată în considerație, or însăși legiuitorul stipulează natura circumstanțelor excepționale, care pot fi legate de: scopul și motivele faptei; rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii; comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii; alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei; contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia.

În concluzie, suntem de acord cu autorii menționați în partea faptului inadmisibilității raportării oricărei circumstanțe atenuante la categoria de excepționale, or chiar nici nu toate circumstanțele menționate mai sus pot fi luate la aplicarea unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege. Caracterul de excepție se va impri-ma circumstanțelor atenuante de rând, dacă în acestea circumstanțe au condus la scăderea considerabilă a gradului prejudiciabil al faptei, au contribuit la descoperirea unor alte fapte infracționale sau în alt mod au contribuit la generarea convingerii

---

15 Ibidem

16 Păvăleanu V. Drept procesual penal. Partea generală. București. 2001

instanței că pentru reeducarea infractorului pedeapsa minimă specială din norma respectivă este prea aspră.

Nu este posibilă stabilirea unei liste exacte de circumstanțe, ce micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și atestă despre contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, deoarece orice circumstanță, fie ea atenuantă, prevăzută la art. 76 alin. (1), fie este recunoscută ca fiind atenuantă în temeiul art. 76 alin. (2) CP al RM, sau una care se referă la alte criterii de individualizare a pedepsei, nu poate avea un grad prestabilit de influență privind reducerea esențială a pericolului social, dat fiind faptul că această influență trebuie să fie apreciată de către instanța de judecată în parte în fiecare caz concret.

Rezumând cele elucidate mai sus, menționăm că în anumite conjuncturi situaționale, când reducerea pedepsei maxime pentru infracțiunea incriminată nu aduce nici un beneficiu pentru învinuit/inculpat, instanța poate recurge la aplicarea concomitentă a unei pedepse mai blânde sub una din formele menționate. Mai mult ca atât, dacă instanța constată pe lângă existența acordului de recunoaștere a vinovăției și alte circumstanțe excepționale care reduc semnificativ gradul prejudiciabil al faptei comise, aceasta poate aplica o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege. În fine, orice asemenea abordare a instanței are la bază o apreciere exclusiv subiectivă, urmând a fi controlată prin mecanismul asigurării proporționalității gradului prejudiciabil al faptei cu gravitatea pedepsei stabilite.

La stabilirea pedepsei pentru minori în baza acordului de recunoaștere a vinovăției, instanța de judecată va ține cont de prevederile art.70 alin.(3) CP al RM și le va stabili termenul pedepsei din maximul sancțiunii, prevăzute de legea penală, reduce la jumătate, apoi va aplica prevederile art.80 CP al RM. Astfel, maximul pedepsei redus la jumătate se va reduce cu o treime. În acest caz limita maximă a pedepsei se poate reduce sub limita minimă a acesteia stabilită de sancțiunea normei respective, fiind inevitabilă aplicarea art.79 CP al RM.

La stabilirea pedepsei minorilor în baza acordului de recunoaștere a vinovăției pentru pregătirea de infracțiune, instanța de judecată, la fel, va aplica prevederile art.70 alin.(3) CP al RM și le va reduce pedeapsa la jumătate din maximul ei, apoi o va reduce cu 1/3 și rezultatul obținut îl va reduce la jumătate (art.81 alin.(2) CP al RM).

La stabilirea pedepsei minorilor în baza acordului de recunoaștere a vinovăției pentru tentativă de infracțiune, se vor aplica aceleași reguli și se va reține că pedeapsa nu poate depăși 3/4 din maximul celei mai aspre pedepse (art.81 alin.(3) CP al RM).

Interdicțiile din art. 34 CP al RM (recidiva) nu se aplică la săvârșirea infracțiunilor de către minori, și pedeapsa se va stabili conform regulilor generale.

În cazul infracțiunilor ușoare și/sau mai puțin grave, instanța judecătorească este în drept să aplice prevederile art.54 (liberarea de răspundere penală a minorilor), art.55 (liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională), art.57 (liberarea de răspundere penală în legătură cu căința activă), art.58 (liberarea de răspundere penală în legătură cu schimbarea situației) CP al RM.

Dacă drept urmare a aplicării beneficiilor acordului de recunoaștere a vinovăției,

pedeapsa stabilită va fi sub limitele minime prevăzute la art.82 alin.(2) CP al RM, inculpatului i se va stabili pedeapsa ținându-se cont de prevederile legale mai favorabile lui.

Luând în considerație cantitatea impunătoare de acorduri încheiate anual, aplicarea pedepselor în temeiul art.80 CP al RM este foarte răspândită.

De exemplu: Prin sentința Judecătorei Florești din 02 decembrie 2011 în cadrul procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției, T.N, a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3), cu aplicarea art. 80 CP al RM în baza art. 152 alin. (2) lili. e). cu aplicarea art. 80 CP al RM, în baza art. 151 alin. (1) CP al RM, cu aplicarea art. 80 CP al RM în baza art. 186 alin. (2) lit. b). c). d) CP, cu aplicarea art. 80 CP al RM, conform art. 84 CP al RM, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial de pedepse, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, pentru multiple infracțiuni¹⁷.

Prin sentința Judecătorei Strășeni din 18 ianuarie 2012 adoptată în cadrul procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției. Ț.A. a fost condamnat în baza art. 186 alin.(2) lit.b). c), d), art.80 CP al RM în baza art. 1921 alin.(2) lit. a), art.80 CP al RM în baza art. 84 alin.(1) și (4) CP al RM, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate i-a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei fixate prin sentința Judecătorei Criulnici din 27 mai 2011, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa de 9 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis. pentru multiple fapte¹⁸.

Prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 11 iulie 2011, a fost condamnat în baza art. 27, 187 alin. (2) lit. e), f) CP al RM, prin aplicarea art. 79 CP al RM, la 4 ani închisoare, fără aplicarea amenzii. În baza art. 90 CP al RM, pedeapsa stabilită a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani. Prima instanță, acceptând acordul de recunoaștere a vinovăției a constatat că, I.S. la 16 iunie 2011 aproximativ la ora 22.40, fiind în stare de ebrietate și aflându-se pe bd. Ștefan cel Mare în preajma casei nr. 171/1 din m. Chișinău, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, s-a apropiat de M.A., căreia i-a aplicat o lovitură cu palma peste față și i-a sustras deschis de la gât lanțul din aur în valoare de 3000 lei cu cruciuliță din aur în valoare de 1000 lei, valoarea acestora constituind 4000 lei, care pentru partea vătămată, M.A., reprezintă un prejudiciu în proporții considerabile, apoi a fugit de la locul comiterii infracțiunii, însă nu și-a realizat acțiunile sale criminale până la capăt pe motiv că în acel moment a fost reținut de CM al RM. Instanța și-a motivat decizia prin faptul că conform prevederilor art.80 CP al RM, în cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, iar instanța acceptă acest acord, pedeapsa pentru infracțiunea incriminată se reduce cu o treime din pedeapsa maximă prevăzută pentru această infracțiune. Chiar dacă instanța de fond și cea de apel nu au făcut direct trimitere la art. 80 CP al RM ci la prevederile art. 79 CP al RM, însă propriu-zise calculele de rigoare au fost că din pedeapsa maximă prevăzută

17 Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24.12.2004//Monitorul Oficial Nr. 214-220 din 05.11.2010

18 <http://www.csi.md> (accesat 24.09.2021)

de lege pe art. 187 CP al RM — 6 ani închisoare au fost reduși 2 ani, un an și 6 luni și restul până la 2 ani închisoare, prevăzuți de lege (în limita pedepsei aplicate cu prevederile art. 80 CP al RM și a art. 81 alin. 3 CP al RM cât și art. 79 CP al RM)¹⁹.

Deci, recunoscându-și vinovăția și cooperând cu organul de urmărire penală inculpatul a contat la o pedeapsă mai redusă decât cea pe care ar fi obținut-o. În procesul de judecată a instanței de fond, procurorul l-a asigurat pe inculpat cu o pedeapsă redusă potrivit art. 80 CP al RM, solicitând numirea pedepsei în baza art. 287 alin. (3) CP al RM cu aplicarea prevederilor art. 90 CP al RM și suspendarea condiționată a pedepsei cu termen de probă 2 ani. Astfel, instanța de judecată a acceptat acordul încheiat și a adoptat hotărârea sus-numită. Însă, examinând recursul procurorului, instanța de apel a ignorat garanțiile legale ale inculpatului și i-a numit acestuia pedeapsă reală legată cu închisoarea încălcând tranzacția încheiată între procuror și inculpat conform acordului de recunoaștere a vinovăției, lezând astfel esențial drepturile ultimului la un proces echitabil²⁰.

În contextul celor menționate, evidențiem că de multe ori se admit erori în cadrul aplicării normei art.80 CP al RM, acestea necesitând o abordare atentă, imparțială și obiectivă pentru a fi remediate corespunzător prin intermediul instanțelor superioare.

Concluzii. Analizând cele cercetate în lucrarea dată, se poate de menționat cu certitudine că recunoașterea vinovăției este un subiect foarte complex și controversat atât în sistemul de drept național, cât și în alte sisteme de drept.

Soluționarea cauzelor penale prin prisma acordului de recunoaștere a vinovăției este un proces cu mult mai complex decât pare la prima vedere.

În cadrul cercetării efectuate, s-a stabilit că prin introducerea acestei instituții procesual penale, legiuitorul a urmărit rezolvarea următoarelor probleme esențiale: economia de resurse umane și materiale a organelor justiției la cercetarea, examinarea și soluționarea cauzelor penale ușoare și mai puțin grave; de a stimula învinuitul/ inculpatul să colaboreze cu organele de urmărire și cu ajutorul lui să demascheze alți participanți la infracțiune, descoperirea infracțiunii cu cheltuieli minime, stabilirea tuturor circumstanțelor cauzei penale, de a micșora perioada de timp de la momentul comiterii infracțiunii până la luarea unei decizii definitive pe cauza data, raționalizarea procesului penal, de a face procesul cât mai rapid și eficient.

Avantajele oferite de acord stabilește ca acesta să fie un mijloc potrivit a dispunerea cauzelor penale la judecată.

În condițiile unei reglementări judiciare și stabilirii unor garanții, această instituție constituie o alternativă reală a procesului judiciar tradițional și consistentă cu cerințele unei societăți democratice care aduce beneficii atât inculpatului, cât și procesului judiciar.

În lucrarea de față s-a încercat să se dea răspuns la unele din problemele care ar putea apărea la aplicarea instituției acordului de recunoaștere a vinovăției, cât și la aplicarea pedepsei în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției.

¹⁹ Ibidem

²⁰ Ibidem